

podlagi od Boga danih zapovedij. In dobro so zadeli ustanovitelji teh društev. Dunaj šteje lepo število takih krš. delavskih društev; krščanski duh se lepo razvija in ako Bog dá, Dunaj postane spet krščansko mesto.

To pa je tudi nam jasen dokaz, da so taka krš. del. društva tudi nam potrebna. Socijaldemokrati delujejo z vso silo, da zasejejo svoja pogubonosna načela tudi med nami Slovenci, med našimi slovenskimi delavci. Kjer koli se nahaja večje število delavcev, tje pošiljajo svoje plačane preroke, jim oznanovat svoj evangelij, katerega širijo po zloglasnem »Delavcu«. Bil je tedaj skrajni čas, da se temu rovanju tudi Slovenci ustavijo. Skrajni čas je, da se krščanski delavci zbirajo v krščanskih delavskih društvih, da se v njih potegujemo složno za pravice, katere so delavskemu stanu po božjih in človeških postavah zajamčene.

Zato pozdravljamo z veseljem I. slovensko katoliško delavsko društvo na Štajarskem. Dal Bog svoj blagoslov, da bi plodunosno delovalo delavcem v prid in blagor! Na narodni katoliški podlagi hočemo dati »cesarju, kar je cesarjevega, Bogu, kar je božjega« in — na tej podlagi tudi zahtevati, da se postavno varujejo pravice delavskega stanu!

Cerkvene zadeve.

Prelat Fran Kosar.

(Dalje.)

Kosar pa prosi in terja podpore tudi od samotana za razne dobre namene. Redovnice naj bi vstrajno molile ter tako prišle na pomoč vojskujoči se cerkvi, da je ne premagajo sovražniki; njih molitve naj predirajo oblake, da žark božje milosti posijajo na bojno polje, ter naznanijo zmago luči. Zato je vsako nedeljo sestram oznanjal namene za njihove pobožnosti. »Sestre, molite — te dni bodo mil. knez in škof mlade duhovnike posvečevali; molite — jutri gredó škof birmat po škofiji; molite — jutri se začnejo v duhovščnici duhovne vaje.« Ob začetku velikonočne in adventne spovedi trebalo je moliti, da Vsegamogočni blagoslovi delo spovednikov, in da se prav mnogo grešnikov spravi z ljubim Bogom. In še sto drugih raznih namenov, javnih in skrivnih objemala je velika njegova duša, katere sestram v molitve izroča, in navadno še na prižnico ne stopi, da ne poprosi prej za eno »Češčeno Marijo«.

Naj še tu omenimo njegovo ljubezen do knez. škof. deškega semenišča. Ko je bilo l. 1878. dozidano novo poslopje, vzame sam pero v roke ter napiše kratko zgodovinsko črtico »Maksimilijanum-Viktorinum ali dijaško semenišče za Lavantinsko škofijo.«¹⁾ Med drugim pravi: »Najzdatnejši pomoček zoper vse ovire (ki namreč mladeničem zabranijo pot v duhovski stan) so deška semenišča, v katerih se dijaki od prve mladosti že varujejo okuženega sveta, se v zatajevanji in strogem redu vadijo in k pobožnosti napoljujejo, in tako od Boga prejeti poklic za duhovniški stan vedno bolj v sebi čistijo, krepijo in spolnjujejo.... Dobri duhovniki se ne rodijo, ampak se morajo izrediti, za to pa ne zadostuje kratki čas štirih semeniških let, ki dojde dostikrat že prepozno.«

Prilično bili smo navzoči, ko ga pride ravnatelj deškega semenišča vabit, naj prevzame besedo na praznik sv. Alojzija. Drage volje obljubi mu pridigo ter pristavi: »Rad pridem, res, prav rad pridem k vam. Kako bo pač srečna naša škofija, kadar bo večino bogoslov-

cev dobivala iz dijaškega semenišča!« In to ni bilo samo enkrat, nego prav mnogokrat, da je v semenišču oznanjeval besedo božjo ter mladeniče ravnemal za duhovski poklic. Na god sv. slov. blagovestnikov Cirila in Metoda djali jim je: »Veselite se tudi vi mladeniči, saj ste poklicani enkrat stopiti v njiju stopinje in tudi biti slovenskim verskim učiteljem.« — Po očetovsko jih svari, naj se po nemarnem ne izneverijo svojemu poklicu. Na god sv. Alojzija jim namreč očita: »Nekateri so že iz deškega semenišča iztopili, rekoč: ne morem hoditi v gledišče, ne smem k tem in onim zabavam. O neumnost! Boš-li tako primerjal, da na eno skledico tehtnice položiš svoj poklic, svojo neumrjočo dušo in večno izveličanje, na drugo skledico pa pleve posvetnih, minljivih zabav? Kakšen izgled vam daje sv. Alojzij? Primerjajoč svet in nebesa, duhovski in posvetni stan, zdihoval je: »Kaj to vrže za večnost? Kaj ni večno, ni nič!« —

Mili darovi za družbo vednega češčenja.

Hoče 18 fl., Koprivnica 6 fl. 60 kr., Vojnik 10 fl., Sv. Lovrenc na kor. žel. 13 fl. 81 kr., Pernice 7 fl. 15 kr., Stari trg 12 fl. 50 kr., Sv. Marjeta niže Ptuja 13 fl. 50 kr., Rogatec 8 fl., Hajdina 12 fl. 82 kr., Makole 44 fl., Sv. Venčesl 13 fl., Studenice 6 fl. 65 kr., Kamnica 1 fl., Vitanje 10 fl. 50 kr., Dobrna 4 fl., Sv. Lenart v Slov. gor. 5 fl. 46 kr., sv. Bolfank v Slov. gor. 16 fl. 50 kr., Slov. Gradec 3 fl. 50 kr., Sevnica 19 fl., Sv. Ana na Krembergu 14 fl. 10 kr., Sv. Janž na Dravskem polju 5 fl. 70 kr.

Gospodarske stvari.

Kompóst.

(Dalje.)

Od prej navedenih tvarin so nekatere, ki morejo kompost zdatno bolj redilen napraviti in se včasih lahko dobijo. Tako so n. pr. hrošči kaj dobri za kompost. Kadar jih je veliko, naj se marljivo pobirajo, da se uničijo ti škodljivci in porabijo za kompost, kajti 1 q hroščev ima gnojilno vrednost za okoli 1 gid. Gospodar, ki daje hrošče loviti in plačuje nekaj krajcarjev za nabiranje, napravi si dvojno korist, reši se nadloge in dobi dobro tvarino za gnoj. Hrošči imajo 6krat več dušca in 2krat več fosforove kisline nego živinski gnoj. Ker pa je dušec v hroščih bolj pomalo rastlinam pristopen, sme se višje ceniti kakor 30 kr. 1 kg. Na kompostu pa, ako mešamo hrošče dobro z živim apnom, tedaj se precej hitro razkrojijo, ter prihaja dušec iz njih v solitarno kislino, v kateri obliki dušec rastlinam najbolj prija.

Dalje so klice ječmenove kaj izvrstna tvarina za neposredno porabo, posebno pa za kompost. Imajo prav veliko dušca, torej s tem kompost obogatijo; potem imajo pa tudi še precej kalija in fosforove kisline. 1 kg dušca v teh je vreden do 45 kr. Mezdra od strojarjev je tudi tvarina za kompost, s katero zdatno pomnožimo dušec, ob enem pa tudi fosforovo kislino. 1 kg dušca v tej je vreden okoli 30 kr., 1 kg fosforove kisline pa 10 kr. Ima pa v sebi tudi obilo apna (okoli 22%), ki ugodno vpliva, ker povzročuje razpad organskih tvarin.

Za pomnoževanje dušca v kompostu so kaj umestni roženi opilki. Kopita in parklji težje razpadajo. 1 kg dušca v teh je vreden 40 kr., fosforova kislina pa 20 kr. 1 kg. Ako so pa ti opilki fino zmleti, tedaj jih rastline mnogo lažje izkoristijo in so tudi več vredni pa dražji. Za kompost se jemljejo bolj opilki in pa dražja moka.

¹⁾ „Slov. Gospodar“ 1878 št. 15.